

NAPREJ

Glasiilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-1.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Svetovni kongres za mir.

(Sklican od internacionalne strokovne zveze.)

Zadnji kongres internacionalne strokovne zveze, ki se je vršil v aprilu t. l., je sklenil sledečo resolucijo o vojni in militarizmu:

Dne 22. aprila l. n. v Rimu zborujoči kongres internacionalne strokovne zveze, sestojec iz 107 delegatov, ki zastopajo dež. centralne Nemčije, Anglije, Francije, Italije, Avstrije, Belgije, Češkoslovaške, Poljske, Švedske, Danske, Norveške, Nizozemske, Španije, Švice, Ogrske, Letzemske, Jugoslavije, Luksemburške in Bolgarske, govoreč v imenu 24 milijonov organiziranih delavcev, katerega se udeležujejo zastopniki sledečih internacionalnih stanovskih tajništav: transportnih delavcev, rudarjev, kovinarjev, tiskarniških, poljskih, tekstilnih delavcev, zasebnih nameščencev, tehnikov, poštnih brzojavnih in telefonskih nameščencev, javnih obratov, lesnih delavcev, stavbinarjev, krojcev, knjigovozov, tiskarjev, usnjarskih, živilskih delavcev, kamenarjev, tobačnih delavcev, slikarjev, litografov, klobučarjev, diamantnih delavcev in godbenikov izjavlja da je **boj proti militarizmu** in vojni in za na pobratimstvu narodov temelječji svetovni mir ena izmed glavnih nalag strokovnega gibanja, ki si je postavilo za cilj uničenje kapitalističnega sistema.

Kongres izjavlja, da je predvsem dolžnost strokovnega gibanja, bojevati se

proti vsakemu političnemu in gospodarskemu nacionalizmu, kakor proti sklenitvi in ohranitvi zveznih pogodb in dogovorov, ki lahko vodijo do militarističnih akcij po skupnem načrtu.

Kongres potrjuje še enkrat resolucijo o vojni in militarizmu, ki je bila sprejeta na od 22.—27. novembra 1920 trajajočem izrednem strokovnem kongresu v Londonu in od internacionalne konference biroja internacionalne strokovne zveze 15. in 16. novembra 1921 v Amsterdamu z zastopniki internacionalnih tajništav transportnih delavcev, rudarjev in kovinarjev.

Internationalni kongres izjavlja, da je dolžnost organiziranih delavcev, nasprotovati z vsemi delavskemu gibanju razpoložljivimi sredstvi vsem v bodočnosti grozečim vojniam in dejanski izbruh kake vojne zabraniti s proklamacijo in izvedbo internacionalnega generalnega štrajka.

Kongres izjavlja, da je dolžnost vseh, internacionalni strokovni zvezi pridruženih strokovnih dež. central odnoso njih organizacij, voditi neizprosno boj proti militarizmu med delavstvom njih dežel s pomočjo tiskane in govorne propagande in delavstvo na boj proti militarizmu tako pripravljati, da bo voljno in pripravljeno slušati vsak poziv k solidarnosti delavskega razreda in, če bo potrebno, sle-

diti pozivu internacionalne strokovne zveze v slučaju dejanske vojne grožnje s prekinjenjem dela.

Kongres podpira prizadevanje internacionalnih stanovskih organizacij, ki povsod kontrolirajo fabrikacijo orožja in vojnega materiala, to fabrikacijo omejujejo in reducirajo na minimum, ki je potreben za civilno uporabo.

Kongres sklene potrditev provizoričnega komiteja, ki je bil imenovan od amsterdamske konference dne 15. in 16. novembra 1921 in sestojia iz načelnika internacionalne strokovne zveze in po enega zastopnika stanovskih organizacij transportnih delavcev, rudarjev in kovinarjev za stalni komitej.

Kongres naroča temu komiteju, da vzdržuje propagando proti vojni in militarizmu, ki jo vodijo dež. centrale kakor tudi stanovska internacionalna tajništva, da jo vodi in podpira in ukrene vse potrebno, da bo od kongresa sklenjena akcija in propaganda proti vojni in militarizmu učinkovita.

V izvrševanju tega sklepa je urad internacionalne strokovne zveze na svoji zadnji seji dne 21. in 22. septembra 1921 v Amsterdamu sklical svetovni mirovni kongres v Haagu.

ki se bo vršil od 10.—15. decembra.

K udeležbi na ta mirovni kongres so pozvane:

Vse pridružene dež. centrale; socialistične stranke vseh dežel in obe politični internacionali;

Miha Slana se veseli.

»Ena — dve — tri... ena — dve — tri... hop — stop!« Miha Slana je postavil desno nogo v pošvedranem čevlju na vrhno stopnico. Obstal je pred vratmi skromnega stanovanja, skrivaj se je ozrl na svetlo kovinsko tablico z vrezanim »Miha Slana, računski nadsvetnik«, češ, jaz sem pa le jaz, in pozvonil. Žena Angela mu je odprla.

»Tako, tako, dobro so jim povedale, prav dobro.« je mrmral Miha Slana pod nos. Zadovolnost mu je raztegnila obraz nizdol in počez.

»No, kaj pa ti je danes, da si tako židane volje?« je izpregovorila začudena gospa Slana.

»Ja, kaj res ne veš, kaj res sediš na ušesih in hodiš z zavezanimi očmi? Saj si vendar moja žena, žena državnega nameščenca! Eh, Angela Angelca! Druge pa niso take. Postavile so se za svoje može, ki stradajo in hodijo v oguljenih hlačah po ljubljanskih ulicah. Pa še kako so se postavile! Sklicale so protestni shod, protestirale so, razumeš, kaj se to pravi — protestirale! Stene velike dvorane »Mestnega doma« so kar hreščale od tega protesta, kako bodo šele treščale stene narodne skupščine, ko butne ta val

protesta ob nje! Tako bodo zahreščale, da bomo slišali vsi državni nameščenci, in ta tresk nam obeta lepo bodočnost. Sicer pa — lačen sem kot Krpanova kobila, se bomo pa potem pomenili. Danes bodo pri nas gostje. Kislinov Lojze in Našinov France — iz našega urada, saj jih poznaš — sta obljubila. Teži človeka radost na srcu, pokramljali bomo, pa nam bo odleglo.«

Gospa Slana je pogrnila mizo. Otroci so vsi doma. Starejši sin Milan že od rojstva »ni imel vsa doma«. Tretji križ mu je zlezal na ramo pa ni za nobeno delo. V nadlego je Mihi Slana in njegovi družini, pa kaj se hoče, ni Bog vsem ljudem enako naklonjen. Mlajša France in Pavel, sedita za mizo in delita med seboj utise o novih profesorjih v gimnaziji. Osmošolec France govori resno in dostojanstveno, kot se spodobi človeku, ki bo kmalu »dozorel«, petošolec Pavel pa išče v mislih nekeje v tivolskem parku izgubljene sonete. Julči koketira z lesenim konjičem in ga boža po glavi.

Kosilo je skromno, čisto uradniško. Pa Miha Slana, ki ni bil nikoli preveč izbričen, uživa danes z dvojnimi apetitom. Tri rdeča jabolka, ki mu jih je prinesla Angela iz skrite omarice, so bila kriva,

da je postal Miha Slana navdušeno sentimentalen.

»Saj sem ti pravil, Angelca, da jim bodo povedale, da smo mi še mi, da še nekaj premoremo, mi, državni uslužbenci. In povedale so tako so povedale, da je kar v ušesih zazvenelo. Zdaj pa imajo vsi, ki so govorili, da smo premeški, da nismo organizirani, da nas vodijo za nos. Povedale so jim naše žene na protestnem shodu, in zdaj naj molče, kar molče naj! Mi se ne pustimo voditi za nos. Zdaj imamo pragmatiko, debela je kot Mojzesove postave, ta pragmatika bo šla v Belgrad in tam bo raznesla kot bomba našo revščino. Kako bo lepo, Angelca, ko bomo sedeli pozimi pri topli peči. Pili bomo turško kavo in gledali kako drve snežinke mimo nas pa se jih ne bomo bali, ker bo toplo pri nas in siti bomo. Eh, zagovoril sem se, pozabil sem, da bodo zvečer gostje. Tako sem vesel, da ga naročim kar štefan, pa pod zobe kaj pripravi, kaj boljšega. Naj stopi Pavel k sosedu in naroči, bomo že plačali. Zdaj imamo pragmatiko, zdaj nam zaupajo vsi.«

Dolgo je še govoril Miha Slana in hvalil uradniško pragmatiko, nazadnje ga je premagal popoldanski spanec, žena ga je pokrila, in spal je spanje pravičnega do večera. (Konec prih.)

Internacionalna stanovska tajništva; strokovne zveze in strokovne internacionale in pomembnejša mirovna društva v vseh deželah.

Druge organizacije se kongresa lahko udeležijo če sprejmejo resolucijo internacionalne strokovne zveze v Rimu.

Predhodni program kongresa določa v obravnavanje sledeče točke:

1. Združitev vseh za mir delujočih sil in njih koncentracijo k skupnemu cilju na temelju resolucije kongresa v Rimu. (Uvodni referat ima Jouhaux).

2. Koliko so storile za mir delavske organizacije in koliko morejo storiti.

3. Kaj so storile v tem oziru vlade in politične korporacije in koliko morejo narediti.

4. Katera sredstva vzgoje in pouka lahko prispevajo, da bo med mladino mirovna ideja bolj utrjena.

5. Kaj lahko store privatna društva v boju proti vojni.

Za financiranje mirovne propagande bo izdal amsterdamski urad koleke proti vojni, ki jih bo razpečeval v vseh deželah. Med zasedanjem kongresa bodo plakati-rani v vseh mestih propagandni lepaki za svetovni mir.

Politične vesti.

+ V Ljubljani se je vršil v četrtek, 12. t. m. sestanek demokratov-starinov z narodnimi socialisti, s katerimi so se dogovarjali glede ljubljanskih občinskih volitev. Baie so se sporazumeli za skupno kandidatno listo, katere nosilec bo dr. Ravnihar, ki je tudi kandidat za župana. Ljubljansko delavsko ljudstvo, od tebe pričakujemo, da se ne boš dalo speljati na led, temveč da boš volilo edino zastopnike delavnega ljudstva! Ker ti politika pravzaprav kruh reže in ker so volitve tvoje najmočnejše orožje v boju proti reakciji, je tvoja dolžnost, da se ob času volitev še prav posebno zanimaš za politično življenje v svrhu temeljitega spoznanja. Kadar pa boš prišlo od tega, potem ne bo težka tvoja odločitev.

+ **Finančno ministrstvo** je dalo za invalide na razpolago 70 milijonov dinarjev, od katerih odpadeta dva milijona na finančno upravo v Ljubljani. Samo, da bodo invalidi tudi prišli do svojega denarja! (K tej novici smo prejeli od nekega invalida sledeče pojasnilo: Dostikrat smo že slišali, da je minister za finance votiral ta ali oni večji znesek za invalide. Slovenski invalidi smo pa presneto malo imeli od tega. Niti izplačanega nismo dobili vsega. Neizplačani znesek je večkrat romal nazaj v Belgrad, ker je pretekla določena doba izplačila. In invalidi smo gledali čez prste. Sam vrag ve, kdo in koliko med invalidi bo od teh dveh milijonov dobil! Invalidsko vprašanje v finančnih zadevah je naravnost verižniško in ima več ali manj špekulativni značaj, ker sicer bi ne mogli dovoljeni zneski invalidom, skakati samo v obliki številke po papirju, marveč bi prizadeli res nekaj sprejeli. — Da, da, le tako naprej in hitro se boste znebili obveznosti do invalidov, ker bo na ta način invalidsko vprašanje samo ob sebi likvidirano v korist države, za katero so invalidi prelili svojo drago kri! — Torej žrtva vojne, je dvojna žrtev!«

+ V Belgrad je prispel bivši Radičev poslanec dr. Karlo Häusler, ki je že položil poslansko prisego, potem, ko je izjavil, da se bo udeleževal sej narodne skupščine.

+ **Prva seja** narodne skupščine se bo vršila 17. t. m.

+ Na demokratskem zboru v Belgradu sta se »poglihala« Davidović in Pribičević, ki sta se nato v manifestacijskem sprevedu vodila pod pazduho. In prav sta naredila, da sta se »poglihala«, bosta vsaj prej skrahtala.

+ Na Grškem so proglasili nad vso državo obsedno stanje.

+ Iz Carigrada poročajo, da pritiskajo na Kemal pašo, naj se spusti v vojno z Angleži, ne le samo v Moskvi in v Angori živeči mohamedanci, temveč tudi oni iz Indije, Egipta, Afganistana, Arabije in Sirije, ki mu vsi obljublajo pomoč celokupnega mohamedanstva. Vpliv zavaznikov je v Carigradu neizmerno padel. Angleški konzulat je v teku 48 ur že dvakrat pozval angleške državljane, naj takoj zapuste mesto. Angleški parniki že odhajajo z angleškimi državljani. Številni angleški trgovci se pripravljajo na beg, kajti na vzhodu verujejo vsi mohamedanci, da je nastopila za Turke zlata doba, ki jo je treba izkoristiti. Vesti, da stojimo pred novo svetovno vojno, če ne bo prišlo vmes kaj izrednega, so bridko resnične.

+ **Skupina reških legionarjev** je zasedla v Palermu delavsko zbornico, iz katere so jo končno pregnali oblastveni organi, ki pa so legionarje lepo prosili, naj izpraznijo zbornico.

+ V **Costallanetu** so fašisti zažgali delavsko zbornico.

+ V **Neaplu** pripravljajo za 24. t. m. velik shod fašistov. V Neapeli bo prišlo okoli 35.000 fašistov, ki se bodo pripeljali s posebnimi vlaki. Glavni politični govor bo imel poslanec Mussolini v gledališču San Carlo. Po mestu se bo nato vršil obhod.

+ **Italijanska vlada** je sklenila razpustiti zbornico, prej pa ji še predložiti načrt novega volilnega reda. Vse to je sklenila na zahtevo fašistov.

+ Na **Bavarskem** se je 11. t. m. združila socialistična stranka z neodvisno socialistično, Obe skupaj imata sedaj 42 poslancev v parlamentu.

+ **Angleški ministrski svet** je sklenil razpisati nove volitve, ki bi se naj izvršile najpozneje v dveh mesecih.

+ **Sovjetska vlada** je dala aretirati vse člane centralnega odbora ruskih strokovnih organizacij, ker so bili premalo navdušeni za boljševizem.

Dnevne vesti.

Obratne nezgode, kako se prijavljajo. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani ponovno opozarja vse delodajalce, ki zaposlujejo osebe, katere so po zakonu za zavarovanje delavcev za slučaj bolezni in nezgode zavarovane, da morajo v zmislu § 99. tega zakona vse obratne nezgode, ki se pripete njih uslužbencem, v dveh izvodih prijaviti potom pristojne poslovalnice na Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani na tiskovinah, ki se dobe brezplačno pri vseh poslovalnicah okrožnega urada. Dogaja se, da delodajalci nezgode prijavljajo bodisi naravnost političnim oblastem (okrajnim glavarstvom) ali pa okrožnemu uradu, kar pa ni pravilno in je v stanju, da povzroči zakasnitev v priznanju nezgodnih rent. To navodilo pa ne velja za one zavarovance, ki so člani bratovskih skladnic in blagajen prometnih podjetij, za katere v panogi bolniškega in nezgodnega zavarovanja okrožni urad ni pristojen.

Naknadno izplačilo razlike podpor zavarovancem pri poslovalnicah Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Imenovani urad nas naproša za objavo sledečega poziva: Pozna objava zakona o zavarovanju delavcev je imela za posledico, da se je dostava razglasov in tiskovin delodajalcem za nanovo prijavo njih uslužbencev v svrhu njih uvrstitve v nove mezdne razrede zavlekla. Zaradi tega je mogoče, da so posamezni člani, ki so po 1. juliju t. l. oboleli, pa ob času obolenja še niso bili uvrščeni v nove mezdne razrede, prejeli oz. še prejemale podpore po prejšnjem zakonu, oz. po nižjem mezdnem razredu. Okrožni urad poziva vse dotične zavarovance, da priglase svoje tozadevne zahteve ustno ali pismeno pri pristojnih poslovalnicah najpozneje do konca tega meseca. Ker je ob petkih, sobotah in ponedeljkih običajno velk naval na blagajne, se je obračati do poslovalnic le ob ostalih dneh tedna.

Pri zdravstveni upravi okrajnega glavarstva v Mariboru je razpisano mesto zdravstvenega nadzornika, ki bo poverjen z dolžnostmi ravnatelja splošne bolnice v Mariboru. Interesenti se opozarjajo na razpis v »Uradnem Listu«.

Pri vodstvu javne bolnice v Celju je razpisano mesto asistenta za kirurški oddelek. Interesentje se opozarjajo na razpis v »Uradnem Listu«.

Nesreča pri delu. Delavki Rozalija Jemec v Podkrajini pri Radečah je padel na glavo težak tram. Težko poškodovano so prepeljali v bolnico in ni mnogo upanja, da bo ozdravila.

Kapitalistična morala. Iz zagrebških listov posnemamo: Neki bogat zasebnik v Belgradu je poslal trinajstletno sestro svoje žene, Jaroslavo Venturi. Omamila je prei s kloroformom. Ko se je v ponedeljek nato vrnila žena domov, je spoznala, kaj se je sestri pripetilo in jo poslala v bolnico, kjer so dekletu konstatirali težke notranje poškodbe. Tako je prišla stvar v javnost, Bogatega zločinca so na ženino ovadbo zaprli.

Izvrševanje smrtnih obsodb. Po odločbi kasacijskega sodišča so pričeli izvrševati smrtno obsodbe prvostopnih sodišč, ki so bile potrjene od kasacijskega in apelacijskega sodišča. V torek so ustrelili v mejah Srbije preko 20 obsojenec, večinoma v vranjskem in bitoljskem okrožju. Smrtno obsodbe izvršujejo naprej, vseh je okoli 200.

Grozen čin blazne žene. Žena posestnika Kruse v Stecki-Neuland v Šleziji je zblaznela. Ko moža in tašče ni bilo doma, je nesrečnica prerezala svojim štirim otrokom vrat, nato pa je šla k ribniku, kjer se je hotela utopiti. Ko se je popolnoma slekla, se je premislila ter odšla popolnoma neoblečena v stanovanje svojih starišev.

Ljubljana.

»Svoboda« v Spodnji Šiški. Plesna vaja se bo vršila v soboto zvečer, ne pa kakor običajno v nedeljo. — Plesni odbor.

Razstava na umetniški šoli »Probu-da« v Ljubljani. V nedeljo dne 15. ob 10. dopoldne se otvori druga šolska razstava na teh. sr. šoli (pritličje desno) s slavnostnim govorom prof. Volavška. Razstava bo vsebovala dela slušateljev preteklega leta iz slikarstva, grafike, narodne ornamentike in kompozicije ter drugih teoretičnih predmetov. Slike bodo tudi na prodaj. Šolsko vodstvo vabi rjeno občinstvo, da ogleda razstavo. Vstopnina je prosta.

Celje

Neljuba pomota. V »Napreju« smo napadli g. Serajnika. Bili smo neinformirani in smo dognali, da g. Serajnik nima pri telovadnici pravzaprav ničesar odločati. Tozadevno prepoved je dal ravnatelj na meščanski šoli gospod Brinar. (Op. por.: G. Brinar je predaval na zboru zapornikov liberalne stranke JDS). Za gosp. Serajnika je samo to nerodno, ker je bil on pri dotični seji šolskega sveta in smo ga videli povsod v ospredju. G. Serajnik, oprostite in primate g. Brinaria za ušesa, ker tako postopanje samo culukafri prenesejo.

Maribor.

Kaj mi pravi ptiček ta . . . »Volksštíme« je iztaknila nekje knjžico s. Danneberga »O župniku« in nam citira iz nje nekatere lepe stavke. Poslušajmo, kakšen naj bi bil socialistični voditelj po tej knjžici: Pred vsem agitator, ki pridobiva stranki novih članov. To se mu bo seveda le tedaj posrečilo, če bo žnjimi pravilno ravnal. Kdor prodaja kisli obraz, deluje z grobostmi, ali pa gleda z visokega dol na ljudi, ne bo nikogar pridobil. Člani ne prihajajo k strankam, da bi kdo tam nanje hrulil in krulil. Zelo važno je, da najdeš v vsakem položaju pravo besedo. — Resnično! In še več: Predno je »Volksštíme« dobila omenjeno knjžico, smo že o teh stvarih pisali. In sicer s praktičnimi zgledi. Rekli smo, da nima Golouh pravice opsovati sodruge, ki hočejo delati, kakor jim zapoveduje strankina vest, kar brez dokazov s »špijoni« in da ni Bahun poklican, da jim na sestankih grozi ne vemo s kakšnimi nastopi, če ne bodo »kuš«. Rekli smo nadalje, da ne more biti nikomur dovolj, če vpiješ: Lažejo! kadar te samega zalotijo pri laži. Zahtevali smo, da nam še vi dokažete laži, kakor smo mi doslej delali z ozirom na vas, če že mislite, da ne govorimo resnice. Namesto poboljšanje smo doživeli nasprotna čuda. Šli ste tako daleč, da niste samo lagali, ampak da ste povrh še kradli — poštenim sodrugom pošteno ime! Padli ste tako globoko, da ga ni bilo v Sloveniji že deset let tako umazanega, obrekljivega in rokovnjaškega lista, kakor je vaša »Enakost«, niti klerikalci niso zadnjih deset let tako pisarili kakor vi, ki si nadevujete socialistično ime! Lep rekord! Oblateni sodrug je moral končno poseči za poskušnjo po vaših sredstvih, da vam na lastnih kožah pokaže, kako prijetno je nositi na sebi z blatom oškropljeno suknjo. In glejte — umolknili ste, ker je našel besedo, ki je bila — za poskušnjo — še bolj demagoška kot vaša! Tako možati pa niste bili do danes, da bi nam na stvarno zahtevo tudi stvarno odgovorili. Lažete še dalje med sabo, zavijate dejstva na svojih sestankih, ker mislite, da ima proletariat rudimentarne možgane, ki sprejemajo brez kriterija vsako demagoško frazo. Tako je! »Volksštíme« naj prihodnjič objavi še kako moralizujučo pridigo, kakor obljublja, bomo vsaj videli, s katerimi novimi argumenti se bo branila. O priliki pa naj še napiše kak članek o novem elastičnem »pravilniku«, kakor ga predlaga okrožni odbor za mariborske separatiste, in obenem naj tudi pojasni, kakšen obraz je napravil Bahun, ko so izpustili iz tega »pravilnika« določbo o progresivnem davku, Bahun in vsi ostali, ki spadajo po lastni izjavi med prvoboritelje za progresivnost sploh!

Ena, ki je kakor iz starih časov. Te dni je v tukajšnjem gledališču nastopila

Valerija Krašina, znamenita plesna umešnica. Kdor je bil pri njenem nastopu navzoč, je odnesel s sabo kos užite umetnosti, tembolj ker je Maribor prave umetnosti plešast kakor glava znanega preroka Elije ali katerega že. Menda ga ni bilo človeškega človeka, ki bi bil na večeru kaj drugega videl razen lepega plesa. Vemo vsaj, da nismo slišali nespodobnih opazk. No, duhovniki ne spadajo semkaj. Njihova »Straža« je objavila v zadnji številki majhno notico, ki dokazuje, da so šli vse kaj drugega opazovati ne pa umetnost. In so se pohujšali! Zato ker so svoje nosove vtikali v to, kako je umešnica »več ali manj sramežljivo . . . kazala oblike svojega »telesa«. Taka »lažiumetnost«! To imamo od tega, da je Bog človeka nagega ustvaril in ga predal svojim služabnikom, da njegovo nagoto odkrijejo. Zadnji čas je (saj smo že v 20. stoletju!), da se človek spametuje in se začne oblačiti v — žakelj! Proč plesna umetnost! Proč pohujšljive podobe! Pojdimo celo tako daleč, kakor je nekoč predlagal stari Stritar, da postrgamo od sten rimskih cerkva tri četrtine starih packarij, ki kažejo svetnike in svetnice brez figovih peresc! Zadnjič smo videli v neki tukajšnji cerkvi Marijo, ki doji Jezusa. In kako, mislite, da ga doji! Prosimo: s hrptom je obrnjena proti steni! Škandal! Ni čuda potem, da so pobožni duhovniki prisiljeni zatekati se v gledališče. Kako pridejo do tega, da morajo še tam gledati ljudi, ki niso oblečeni v — žaklje . . .

Esperantisti! Danes v soboto, točno ob 7 in pol zvečer nadaljevanje tečaja v Ljudskem domu. Pisali bomo prvo šolsko nalogo! Pridete točno in polnoštevilno!

Ptuj.

Dotična oseba, ki je v soboto, dne 7. oktobra t. l. na vinski trgtavi »Svobode« v »Društvenem domu« odnesla pomotoma ali namenoma iz meščanske sobice (Bürgerstübel) črn plišast klobuk, je bila spoznana ter se pozivlja, da odda istega v izogib kazenski ovadbi v gostilni Kaučič (Društveni dom) v Ptuj pri natakariči.

Iz stranke.

Govorniška šola (obenem politična šola) se otvori prihodnji mesec v Ljubljani. (Dan bo še objavljen). Sprejeti bodo člani politične organizacije SSJ, člani strok. organizacij, ki so včlanjene pri Strok. komisiji in člani »Svobode« Prijave ustne in pismene sprejema Pokrajinsko tajništvo SSJ v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6./I. (čez dvorišče).

Iz strok. gibanja.

Kovinarji v Karlovcu so v mezdnem boju. Opozarjamo kovinarje v Sloveniji, naj ne potujejo v Karlovac, dokler ne javimo, da je boj končan.

Razvitje zastave. Pivovarniški delavci, pivovarne »Union« v Ljubljani prirede razvitje svoje podružnične zastave. Razvitje zastave se bo vršilo v nedeljo 15. t. m. popoldne v gostilni Reininghaus, Sp. Šiška. Od 3. do 11. zvečer se bo vršila v istih prostorih neprisiljena in vstopa prosta zabava s plesom. K razvitju rdečega prapora čestitamo vsem, ki so doprinesli žrtve, da se omogoči v nazadnjaški Ljubljani, na ta način manifestirati izraz delavske volje! Rdeči prapor naj vam bo vodnik bodočega dela in simbol proletarske samozavesti! Pod njim se snidemo v največji bedi. Za njim korakamo v najljutejšem boju in pod njim proslavljamo konec boja — svo-

bočo. Se enkrat kličemo požrtvovalnim sodrugom »Naprej dokler je čas!« Istočasno pa priporočamo ostalemu delavstvu Ljubljane, da se po mogočnosti v čim večjem številu udeleži slavnosti razvitja razrednega voditelja — rdečega prapora. — Rdeči prapor je zmaga proletariata celega sveta!

Kulturni vestnik.

Prosveto delavnemu ljudstvu! Z Dunaja smo prejeli več knjig biblioteke »Svetlost«, ki hoče z nizkimi cenami omogočiti delavnemu razredu dostop do zdrave proletarske umetnosti. Dosedaj so izšle sledeče knjige: H. Barbusse: Intelektualcina — Din 6; L. T.: Sarajevski atentat — Din 6; Maksim Gorki: Leto, roman — Din 9; Maksim Gorki: Tri dana, roman — Din 9; M. Arcibašev: Smrt Ivana Landea — Din 9; V. G. Koroljenko: Suni šuma — Din 9; A. P. Čehov: Novela — Din 3. — Vse te knjige so izšle v srbohrvaškem jeziku, vendar pa so tiskane z latinico. Naročila sprejema naše uredništvo.

Šport.

S. k. Svoboda - Celje — S. k. Svoboda - Ljubljana, dva delavska sportna kluba priredita v nedeljo dne 15. t. m. ob 15. popoldne na igrišču S. k. »Primorja« v Ljubljani, prijateljsko nogometno tekmo. Predprodaja vstopnic v vseh prodajalnah kons. društva za Slovenijo in v tajništvu »Svobode«, Židovska ulica 1 v Ljubljani. Prijatelji delavskega športa segajte po njih!

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 62.50 Din, 1 lira 2.70 Din, 1 francoski frank 4.76 Din, 100 avstrijskih kron 8 par, 1 češka krona 2.23 Din, 100 mark 2.50 Din, V Curihu velja 100 naših kron 2.05 švicarskih frankov.

TATJANA VARŠER:

V pisarni čeke*

Nekega mojega prijatelja, znanega zgodovinarja, so aretirali in prepeljali v ječo. Nosila sem mu žviila, da mu ni bilo treba stradati, ker razen nekoliko medle juhe enkrat na dan niso dobili jetniki ničesar. Nekega dne so mi povedali, da se moj prijatelj ne nahaja več v tej jetnišnici in da lahko zvem za njegovo bivališče v pisarni.

Naslednjega dne sva šli z eno njegovih učenk v pisarno čeke (boliševiške, krvniške policije). Pisarna je bila v poslopju nekdanje mestne prefektуре, ki mi je bila dobro znana, kajti kot študentka sem bila radi neke dijaške demonstracije, nekoliko dni zaprta, in v isti pisarni, v katero sem se zdaj napotila, so mi pri odpustu izročili moje papirje. Za omreženim oknom je sedel takrat star, bradat policijski uradnik, ki nam je izročil papirje in mrmral: »Ušivci, stariši so poskali poslednje kopejke, da bi iz vas kaj postalo, pa ne znate ničesar drugega, kakor škandale delati . . . le pojdite domov, doma vam bodo že ustrojili kožo!«

Zdaj je sedela za okencem bujna blondinka z globoko izrezano bluzo, golimi lakti, napudrana in našminkana in s friziranimi lasmi.

Bilo je še rano dopoldne, vendar so se že nagnetli čakalci, ki so vsi čakali na pojasnila o aretiranih svojcih.

* »Arbeiterwille« 6. oktobra št. 263.

Starše in otroke je bilo videti, so-
proge, brate in sestre ter zaročence, ki
so čakali v strahu. Boljševiki ne delajo
razlike med starostjo in spolom: stari in
mladi, moške in žene, celo na tisoče otrok
pride pred puškine cevi in strojnice.

Samo neko čudno razliko v ravnanju
s svojimi žrtvami lahko opazujemo pri
boljševikih. Boljševiški vodje, kot ljudje
s silnimi živci, ne zaupajo preveč živcem
izobražencev. Priprostim ljudem dajo
enostavno listič z napisom »ustreljen«, iz-
obražence pa izbegavajo, kakor: »Odpo-
slan v Moskvo, obvestimo vas pismeno.«
Stala sem v dolgi vrsti čakalcev. Nena-
doma je zaklical nekdo v sosednji sobi
moje ime. Pogledala sem in zapazila ele-
gantnega moža pri pisalni mizi. Komaj
sem ga spoznala — nekoč je bil sluga pri
neki knežji rodbini, kjer sem poučevala...
Danes so časi drugačni in Miša je mogo-
čen in dobro plačan član vsemogočne
čeke.

Miša mi je pripovedoval o svoji usodi
ter me vprašal, kaj me je napotilo v pi-
sarno čeke.

Ko sva govorila, mi je nenadoma dal
znamenje, naj umolknem. Pogledala sem
in videla slovitega krvnika revolucije,
državnega pravdnika Rončevskega. Ime
je psevdonim. Pravega imena ne ve ni-
hče. Znano je samo, da je član ene izmed
najodličnejših plemiških rodbin in da je
dovršil plemiško pravno šolo v Petrogra-
du. Razpravo vodi v tonu najodličnejšega
petrograjskega salona in s kretnjo sve-
tovnjaka. Z zatožencem ravna silno lju-
bezljivo. Vendar pa konča vsako raz-
pravo z besedami: »Na steno!« Zona me
je spreletela ob pogledu na tega moža.

Vrsta pred menoj stoječih se je med-
tem zredčila. Stala sem blizu pulta in lah-

ko videla, kaj se je godilo za omrežjem.
Blondinka ni bila več sama. Poleg nje je
sedel lep mlad mož v modni športni oble-
ki. Pred njima je ležal kup belih listkov
z usodnimi napisi »ustreljen«, »v koncen-
tracijskem taboru« »na prisilnem delu«
i. dr. Ona dva pa sta se smejala in lju-
binkala. »Snoči sem imel smolo pri igri.«
ji je rekel; nato je menil: »Nesreča v igri
— sreča v ljubezni.« »Mislite,« se mu je
nasmehnila koketno, »ali to verjamete?«
Med govorjenjem je podajala s svojimi
skrbno gojenimi rokami čakalcem listke.
Neka stara gospa je pričela krčevito jo-
kati, ko je prebrala svoj listič. Te scene
nisem mogla več prenesti, izstopila sem
iz vrste in stopila na cesto, kjer sem
sedla na kamen ob robu hodnika.

Komaj sem sedla, je prišla k meni
stara vaška ženica in me prosila: »Dobra
gospa, bodi tako prijazna in preberi mi
to-le — če je res, da je moi ustreljen.«
Vzela sem list in rekla: »Mati, resnica
je.« Zgrudila se je, vpila in tulila kakor
živina.

Medtem, ko sem sedela, je prišla
učenka, ki je dobila moj list. Napisano je
bilo, da je moj prijatelj v moskovski ječi.
Rahlo upanje se mi je zbudilo. Varalo me
je. Drugi dan sem zvedela, da so prijatelja
ustrelili.

Večer je končal s strahotno grotesko.
Postrežnica bogatega verižnika, ki je sta-
noval v naši hiši, je prišla k meni, da ji
preberem neko pismo. Z začudenjem sem
opazila da je ogrnila preko ramen dra-
gocen, z zlatom pretkan šal. Na listu, ki
mi ga je poslala, je bilo napisano: »Ljuba
Danjuška! Pošiljam ti ta šal. Zvedel sem,
da nekaj onegavita s tvojim verižnikom.
Če je to resnica, ne boš dobila namenjene
ti zlate ure z monogramom. Tako mi blo-
di tvoje obnašanje po glavi, da ne morem

prav izpolnjevati svoje junaške dolžnosti
kot revolucionar. Če se ne boš poboljša-
šala, ti bom dal potni list in si najel nov
damski personal. Babe so zdaj poceni: za
pet kopejk jih dobim cel zavoj.« — »Kdo
je vaš ženin?« sem vprašala. »V jetniš-
nici, kjer streljajo protirevolucionarje, je
nastavljen.« V trenutku sem spoznala, od-
kod je šal. Zdelo se mi je, da duham kri in
bila sem vesela, da je dekle kmalu odšlo.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPAN-
STVA IN URADE. NAJMODER-
NEJŠE PLAKATE IN VABILA
.. ZA SHODE IN VESELICE ..

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
.. BROSUR ITD. ..

STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Sube gobe in kumno

kupuje

SEVER & KOMP., LJUBLJANA,

Wolfova ulica 12

Zahvala.

Povodom prerane smrti našega nepozabnega
brata, odnosno strica in svaka, gospoda

Gustava Tönnies

inženjerja in stavbenika

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem sorodni-
kom, prijateljem in znancem, ki so pokojnika
med boleznijo obiskovali in ga tolažili ter ga
spremili na poti k večnemu počitku.

Zlasti se zahvaljujemo č. č. duhovščini, redov-
nim sestram za njih požrtvovalno postrežbo, od-
nosno spremstvo pri pogrebu, gg. pevcem pev-
skega društva »Slavec« za glnjivi žalostinki ter
vsem darovalcem krasnih vencev.

V Ljubljani, dne 12. oktobra 1922.

Žalujochi ostali.

Naznanilo.

Naznanjam, da sem otvoril v **Mariboru**, Slo-
venska ulica 20, **tovarniško zalogo elektroteh-
ničnih predmetov**. Zastopam tudi dunajski tovarni
Ing. L. Neumann in Arnold Pragan.

Ivo Mihorko,

tovarniška zaloga elektrotehničnih in tehničnih pred-
metov, Maribor, Slovenska ulica 20.

Bogata zaloga!

Tovarniške cene!

SVILA

modni nakit, vse potreb-
ščine za šivilje in krojače

najceneje pri:

A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

SUKNO

za promenadne in športne obleke
v bogati izbiri

priporočila trdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Delniška glavica
K 50,000.000.

Rezerve
okroglo K 45,000.000.—.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Prodaja srečk
razredne loterije.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— vsakovrstne kredite. —

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

— Brzojavni naslov: Banka. — v Ljubljani. — Telefon št. 261 in 413. —

Podružnice:

v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru, Ptuju in Brežicah.